

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

Komentarz

Tom VI

Międzynarodowe
postępowanie cywilne

Sąd polubowny (arbitrażowy)

redakcja naukowa Tadeusz Ereciński

Jan Ciszewski, Tadeusz Ereciński
Paweł Grzegorzczak, Karol Weitz

5. WYDANIE

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

Komentarz

Tom VI

Międzynarodowe postępowanie cywilne Sąd polubowny (arbitrażowy)

redakcja naukowa Tadeusz Ereciński

Jan Ciszewski, Tadeusz Ereciński
Paweł Grzegorzczak, Karol Weitz

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

5. WYDANIE

*Stan prawny na 1 grudnia 2016 r.
z uwzględnieniem ustawy z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów
konsumenckich (Dz. U. poz. 1823), która wchodzi w życie z dniem 10 stycznia 2017 r.*

Wydawca
Klaudia Szawłowska-Milczarek

Redaktor prowadzący
Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne
Katarzyna Świerk-Bożek

Łamanie
Fotoedytor

Komentarz do artykułów napisali:

Jan Ciszewski: art. 1106–1110², 1111–1116, 1119–1142, 1144

Tadeusz Ereciński: 1096–1103³, 1103⁷–1103⁸, 1103¹⁰–1104, 1143, 1145–1152,
1154, 1158–1159, 1169–1217

Paweł Grzegorzczak: art. 1144²

Karol Weitz: art. 1103⁴–1103⁶, 1103⁹, 1105–1105¹, 1110³–1110⁴, 1117, 1144¹,
1155–1157, 1160–1168

Paweł Grzegorzczak, Karol Weitz: art. 1142¹–1142⁷, art. 1153¹³–1153²⁵

© Copyright by Jan Ciszewski, Tadeusz Ereciński, Paweł Grzegorzczak, Karol Weitz,
Warszawa 2017

ISBN: 978-83-264-8933-4
5. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1822 z późn. zm.)	15
CZĘŚĆ CZWARTA	
PRZEPISY Z ZAKRESU MIĘDZYNARODOWEGO POSTĘPOWANIA CYWILNEGO	
Przepis wstępny (uchylony)	19
KSIĘGA PIERWSZA. JURYSDYKCJA KRAJOWA	49
TYTUŁ I. Przepisy ogólne	49
TYTUŁ II. (uchylony)	76
TYTUŁ III. Jurysdykcja krajowa w procesie	77
TYTUŁ IV. Jurysdykcja krajowa w postępowaniu nieprocesowym	148
TYTUŁ IVa. Jurysdykcja krajowa w postępowaniu zabezpieczającym i egzekucyjnym	303
KSIĘGA PIERWSZA a. IMMUNITET SĄDOWY I EGZEKUCYJNY	317
KSIĘGA DRUGA. POSTĘPOWANIE	405
TYTUŁ I. Zdolność sądowa i procesowa	405
TYTUŁ II. Zabezpieczenie kosztów procesu	412
TYTUŁ III. Zwolnienie cudzoziemców od kosztów sądowych	435
TYTUŁ IV. Pomoc prawna	449
TYTUŁ V. Zabezpieczenie dowodów	564
TYTUŁ VI. Zagraniczne dokumenty urzędowe	569
TYTUŁ VII. Czynności dotyczące spadku po cudzoziemcach	581
TYTUŁ VIIa. Europejskie poświadczenie spadkowe	592
TYTUŁ VIII. Stwierdzenie obcego prawa i wzajemności	628
TYTUŁ IX. Uzasadnienie prawomocnych orzeczeń i wydawanie zaświadczeń	638

TYTUŁ X. Wniosek o uchylenie wyroku wydanego w sprawie alimentacyjnej	644
KSIĘGA TRZECIA. UZNANIE I STWIERDZENIE WYKONALNOŚCI	651
TYTUŁ I. Uznanie orzeczeń sądów państw obcych lub rozstrzygnięć innych organów państw obcych	654
TYTUŁ II. Wykonalność orzeczeń sądów państw obcych lub rozstrzygnięć innych organów państw obcych oraz ugód zawartych przed takimi sądami i organami lub przez nie zatwierdzonych	729
TYTUŁ III–VI (uchylone)	752
KSIĘGA CZWARTA. UZNANIE I WYKONANIE NIEKTÓRYCH ORZECZEŃ SĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ POCHODZĄCYCH Z TYCH PAŃSTW UGÓD I DOKUMENTÓW URZĘDOWYCH	753
TYTUŁ I. Przepisy ogólne	754
TYTUŁ II. Wykonanie	770
TYTUŁ III. Odmowa uznania lub wykonania	794
CZĘŚĆ PIĄTA	
SĄD POLUBOWNY (ARBITRAŻOWY)	
TYTUŁ I. Przepisy ogólne	811
TYTUŁ II. Zapis na sąd polubowny	848
TYTUŁ III. Skład sądu polubownego	903
TYTUŁ IV. Właściwość sądu polubownego	924
TYTUŁ V. Postępowanie przed sądem polubownym	933
TYTUŁ VI. Wyrok sądu polubownego i zakończenie postępowania	961
TYTUŁ VII. Skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego	986
TYTUŁ VIII. Uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej	1010
Skorowidz przedmiotowy	1035

Wykaz skrótów

Akty prawne

- EKPC – Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.)
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 380 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1137 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- konwencja bazylejska z 1972 r. – Europejska konwencja o immunitecie państwa, sporządzona w Bazylei dnia 16 maja 1972 r. (CETS nr 74)
- konwencja brukselska – Konwencja o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, podpisana w Brukseli dnia 27 września 1968 r. (Dz. Urz. UE L 27 z 26.01.1998, s. 1 z późn. zm.)
- konwencja haska z 1954 r. – Konwencja dotycząca procedury cywilnej, podpisana w Hadze dnia 1 marca 1954 r. (Dz. U. z 1963 r. Nr 17, poz. 90 z późn. zm. i poz. 91)
- konwencja haska z 1965 r. – Konwencja o doręczaniu za granicą dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych, sporządzona w Hadze dnia 15 listopada 1965 r. (Dz. U. z 2000 r. Nr 87, poz. 968 i 969)
- konwencja haska z 1970 r. – Konwencja o przeprowadzaniu dowodów za granicą w sprawach cywilnych lub handlowych, sporządzona w Hadze dnia 18 marca 1970 r. (Dz. U. z 2000 r. Nr 50, poz. 582)

- konwencja haska z 1973 r. – Konwencja sporządzona w Hadze dnia 2 października 1973 r. o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń odnoszących się do obowiązków alimentacyjnych (Dz. Urz. UE L 2 z 17.01.2000, s. 13)
- konwencja haska z 1980 r. – Konwencja o ułatwieniu dostępu do wymiaru sprawiedliwości w stosunkach międzynarodowych, sporządzona w Hadze dnia 25 października 1980 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 18, poz. 86 i 87)
- konwencja lugańska z 1988 r. – Konwencja o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, sporządzona w Lugano dnia 16 września 1988 r. (Dz. U. z 2000 r. Nr 10, poz. 132)
- konwencja lugańska z 2007 r. – Konwencja o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, sporządzona w Lugano dnia 30 października 2007 r. (Dz. Urz. UE L 339 z 21.12.2007, s. 3 z późn. zm.)
- konwencja nowojorska z 1956 r. – Konwencja o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą, sporządzona w Nowym Jorku dnia 20 czerwca 1956 r. (Dz. U. z 1961 r. Nr 17, poz. 87 i 88),
- konwencja nowojorska z 1958 r. – Konwencja o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 10 czerwca 1958 r. (Dz. U. z 1962 r. Nr 9, poz. 41 i 42)
- konwencja nowojorska z 2004 r. – Konwencja Narodów Zjednoczonych o immunitetach jurysdykcyjnych państw i ich majątku, sporządzona w Nowym Jorku dnia 2 grudnia 2004 r.
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 23 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1822 z późn. zm.)
- k.p.c. z 1930 r. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 112, poz. 934 z późn. zm.; tekst jedn.: Dz. U. z 1950 r. Nr 43, poz. 394 z późn. zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1749)
- k.p.k. z 1969 r. – ustawa z dnia 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 13, poz. 96 z późn. zm.)
- KPP – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016, s. 389)

-
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1578 z późn. zm.)
- k. wyb. – ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112 z późn. zm.)
- k.z. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. – Kodeks zobowiązań (Dz. U. Nr 82, poz. 598 z późn. zm.)
- p.a.s.c. – ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. poz. 1741 z późn. zm.)
- p.a.s.c. z 1955 r. – dekret z dnia 8 czerwca 1955 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. Nr 25, poz. 151 z późn. zm.)
- p.a.s.c. z 1986 r. – ustawa z dnia 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1264 z późn. zm.)
- p.p.m. – ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1792)
- p.p.m. z 1965 r. – ustawa z dnia 12 listopada 1965 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz. U. Nr 46, poz. 290 z późn. zm.)
- pr. cel. – ustawa z dnia 19 marca 2004 r. – Prawo celne (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1880)
- pr. konsul. – ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne (Dz. U. poz. 1274 z późn. zm.)
- pr. not. – ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1796)
- pr. spółdz. – ustawa z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 21 z późn. zm.)
- pr. upadł. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233 z późn. zm.)
- p.u.n. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1112 z późn. zm. – do 18 lutego 2015 r.)
- p.u.s.p. – ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 133 z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 1347/2000 – rozporządzenie Rady (WE) nr 1347/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej za dzieci obojga małżonków (Dz. Urz. UE L 160 z 30.06.2000, s. 19 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne 2004, rozdz. 19, t. 1, s. 209)
-

- rozporządzenie nr 1348/2000 – rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie doręczania w Państwach Członkowskich sądowych i pozasądowych dokumentów w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Urz. UE L 160 z 30.06.2000, s. 37)
- rozporządzenie nr 44/2001 – rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Urz. UE L 12 z 16.01.2001, s. 1 z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 1206/2001 – rozporządzenie Rady (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzeniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych (Dz. Urz. UE L 174 z 27.06.2001, s. 1 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne 2004, rozdz. 19, t. 4, s. 121)
- rozporządzenie nr 2201/2003 – rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. Urz. UE 2003 L 338 z 23.12.2003, s. 1 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne 2004, rozdz. 19, t. 6, s. 243)
- rozporządzenie nr 805/2004 – rozporządzenie (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych (Dz. Urz. UE L 143 z 30.04.2004, s. 15 z późn. zm.; Dz. Urz. UE, Polskie wydanie specjalne 2004, rozdz. 19, t. 7, s. 38)
- rozporządzenie nr 1896/2006 – rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (Dz. Urz. UE L 399 z 30.12.2006, s. 1 z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 861/2007 – rozporządzenie (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń (Dz. Urz. UE L 199 z 31.07.2007, s. 1 z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 1393/2007 – rozporządzenie nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczące doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych („doręczanie dokumentów”) oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 (Dz. Urz. UE L 324 z 10.12.2007, s. 79 z późn. zm.)

-
- rozporządzenie nr 4/2009 – rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (Dz. Urz. UE L 7 10.01.2009, s. 1 z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 650/2012 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego (Dz. Urz. UE L 201 z 27.07.2012, s. 107 ze sprost.)
- rozporządzenie nr 1215/2012 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Urz. UE L 351 z 20.12.2012, s. 1 z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 606/2013 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 606/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie wzajemnego uznawania środków w sprawach cywilnych (Dz. Urz. UE L 181 z 29.06.2013, s. 4)
- r.s.c.s. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1657)
- TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016, s. 47)
- TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (wersja skonsolidowana: Dz. Urz. UE C 321 E z 29.12.2006, s. 37)
- u.c. – ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 z późn. zm.)
- u.d.p.ś.u. – ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług (Dz. U. poz. 868)
- u.k.s.c. – ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 623)
- u.o.p. – ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2012 r. poz. 161 z późn. zm.)
- u.o.z.p. – ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 546 z późn. zm.)
-

- u.p.p.p.c. – ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania (Dz. U. z 2005 r. Nr 10, poz. 67 z późn. zm.)
- ustawa modelowa z 1985 r. – ustawa modelowa UNCITRAL o międzynarodowym arbitrażu handlowym z 1985 r. (tekst przyjęty dnia 21 czerwca 1985 r. przez Komisję Międzynarodowego Prawa Handlowego ONZ, tłum. PPHZ 1992, t. 16)
- ustawa o KRS – ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 687 z późn. zm.)
- ustawa o SN – ustawa z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1254)
- u.ś.p.z.p. – ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1874)
- u.w.l. – ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1892)

Czasopisma i zbiory orzecznictwa

- ADR – ADR. Arbitraż i Mediacja
- AUWr – Acta Universitatis Wratislaviensis
- Biul. Arb. – Biuletyn Arbitrażowy
- Biul. SN – Biuletyn Informacyjny Sądu Najwyższego (od 1988 r. Biuletyn Sądu Najwyższego)
- ECR – European Court Reports
- EPP – Europejski Przegląd Prawa
- EPS – Europejski Przegląd Sądowy
- KPP – Kwartalnik Prawa Prywatnego
- M. Praw. – Monitor Prawniczy
- M. Pr. Bank. – Monitor Prawa Bankowego
- NP – Nowe Prawo
- N. Pal. – Nowa Palestra
- NPC – Nowy Proces Cywilny
- OSA – Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
- OSN – Orzecznictwo Sądu Najwyższego (do 1962 r.)
- OSNAPIUS – Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1994 r.)
- OSNC – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna (od 1995 r.)

OSNCP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna oraz Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1963 do 1994 r.)
OSNC-ZD	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Zbiór Dodatkowy
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych (od 2003 r.)
OSNPG	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Biuletyn Prokuratury Generalnej
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPika	– Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
Pal.	– Palestra
PES	– Problemy Egzekucji Sądowej
PiP	– Państwo i Prawo
PiZS	– Praca i Zabezpieczenie Społeczne
PPC	– Polski Proces Cywilny
PPC	– Polski Proces Cywilny
PPE	– Przegląd Prawa Egzekucyjnego
PPH	– Przegląd Prawa Handlowego
PPH	– Przegląd Prawa Handlowego
PPHZ	– Problemy Prawne Handlu Zagranicznego
PPiA	– Przegląd Prawa i Administracji
PPP	– Przegląd Prawa Publicznego
PPPM	– Problemy Prawa Prywatnego Międzynarodowego
Pr. Bank.	– Prawo Bankowe
Probl. Praw.	– Problemy Praworządności
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
Pr. Spółek	– Prawo Spółek
Prz. Sejm.	– Przegląd Sejmowy
PS	– Przegląd Sądowy
PUG	– Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
Rej.	– Rejent
Rodz. i Pr.	– Rodzina i Prawo
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
R. Pr.	– Radca Prawny
SC	– Studia Cywilistyczne
SI	– Studia Iuridica
Sł. Prac.	– Służba Pracownicza
SP	– Studia Prawnicze
SP-E	– Studia Prawno-Ekonomiczne
SPP	– Studia Prawa Prywatnego
SPPiPS	– Studia z zakresu prawa pracy i polityki społecznej
TGM	– Technika i Gospodarka Morska

Zb. Orz.	– Zbiór Orzeczeń
ZNIBPS	– Zeszyty Naukowe Instytutu Badania Prawa Sądowego
ZNUJ	– Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego
ZPUKSW	– Zeszyty Prawnicze Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Inne

ADR	– alternatywne metody rozstrzygania sporów
MTS	– Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości
SA	– Sąd Apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
SW	– Sąd Wojewódzki
TK	– Trybunał Konstytucyjny
TS/TSUE	– Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (do 1 grudnia 2009 r. jako Trybunał Sprawiedliwości)

Uwaga: Artykuły bez bliższego oznaczenia są artykułami kodeksu postępowania cywilnego.

USTAWA

z dnia 17 listopada 1964 r.

Kodeks postępowania cywilnego

(tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1822; zm.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1823, poz. 1860)

**CZĘŚĆ CZWARTA
PRZEPISY Z ZAKRESU
MIĘDZYNARODOWEGO
POSTĘPOWANIA CYWILNEGO**

PRZEPIS WSTĘPNY

(uchylony)

Art. 1096. (uchylony)

Artykuł 1096 został uchylony przez ustawę z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 234, poz. 1571).

Literatura ogólna

M. Ahlt, *Konwencja brukselska o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach małżeńskich*, KPP 1999, z. 4; **C. Banasiński**, *Pozycja prawa międzynarodowego w krajowym porządku prawnym w świetle Konstytucji z 1997 r.*, PPE 1997, nr 2; **C. Berezowski**, *Wzajemny stosunek prawa międzynarodowego i krajowego*, PiP 1964, z. 8–9; **J. Ciszewski**, *Aktualne zagadnienia dotyczące umów o obrocie prawnym w stosunkach między Polską a innymi państwami. Sukcesja umów przez nowe państwa, nowe umowy i zakres terytorialnego zastosowania*, KPP 1994, z. 2; **J. Ciszewski**, *Dochodzenie roszczeń alimentacyjnych za granicą na podstawie Konwencji lugańskiej*, M. Praw. 2000, nr 8; **J. Ciszewski**, *Europejskie prawo małżeńskie i dotyczące odpowiedzialności rodzicielskiej. Jurysdykcja, uznawanie i wykonywanie orzeczeń. Komentarz*, Warszawa 2004; **J. Ciszewski**, *Konwencja z Lugano. Komentarz*, Warszawa 2004; **J. Ciszewski**, *Obrót prawny z zagranicą w sprawach cywilnych i karnych*, Warszawa 2010; **J. Ciszewski**, *Obrót prawny z zagranicą. Zbiór umów międzynarodowych*, Warszawa 1997; **J. Ciszewski**, *Przystąpienie Polski do Konwencji lugańskiej i do Europejskiej Konwencji o doręczaniu pism sądowych i pozasądowych*, KPP 1999, z. 4; **W. Czaplinski**, *Miejsce prawa międzynarodowego w porządku prawnym Rzeczypospolitej Polskiej pod rządami Małej Konstytucji*, Centrum Europejskie UW, Biuletyn 1995, nr 3; **W. Czaplinski, A. Wyrozumska**, *Sędzia krajowy wobec prawa międzynarodowego*, Warszawa 2001; **M. Czepelak**, *Umowa międzynarodowa jako źródło prawa prywatnego międzynarodowego*, Warszawa 2008; **P. Daranowski**, *Pozycja traktatów w porządku prawnym PRL*, Acta Universitatis Lodzianis. Folia Iuridica 1989; **T. Demendecki**, *Europejski proces cywilny – jednolity czy różnorodny?*, Rej. 2009, nr 10; **H. Duintjer Tebbens**, *Konwencja brukselska i Konwencja lugańska w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości*, KPP 1999, z. 4; **T. Erciński, J. Ciszewski**, *Międzynarodowe postępowanie cywilne*, Warszawa 2000; **J. Farengolm**, *Rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych. Komentarz*, Warszawa 2013; **K. Flaga-Gieruszyńska**, *Konwencja o jurysdykcji krajowej i wykonalności orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych – wy-*

brane zagadnienia, Rej. 2000, nr 1; **L. Gelberg**, *Umowa międzynarodowa jako źródło prawa w PRL*, Sprawy Międzynarodowe 1966, nr 2; **J. Gołaczyński** (red.), *Jurysdykcja, uznawanie orzeczeń sądowych oraz ich wykonywanie w sprawach cywilnych i handlowych. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1215/2012. Komentarz*, Warszawa 2015; J. Gołaczyński, *Współpraca sądowa w sprawach cywilnych i handlowych w Unii Europejskiej*, Warszawa 2007; J. Gołaczyński, *Wybrane zagadnienia jurysdykcji krajowej według rozporządzenia Rady Unii Europejskiej nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych* (w:) L. Ogiegło, W. Popiołek, M. Szpunar (red.), *Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana*, Kraków 2005; **W. Graliński**, *Europeizacja polskiego prawa sądowego cywilnego poprzez Konwencję z Lugano* (w:) C. Mik (red.), *Europeizacja prawa krajowego*, Toruń 2000; **P. Grzegorzczak**, *Nowy fundament europejskiego prawa procesowego cywilnego: jurysdykcja krajowa, zawisłość sprawy oraz uznawanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych według rozporządzenia Rady i Parlamentu Europejskiego nr 1215/2012 (Bruksela Ia) (część I)*, PS 2014, nr 6; P. Grzegorzczak, *Nowy fundament europejskiego prawa procesowego cywilnego: jurysdykcja krajowa, zawisłość sprawy oraz uznawanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych według rozporządzenia Rady i Parlamentu Europejskiego nr 1215/2012 (Bruksela Ia) (część II)*, PS 2014, nr 7–8; **P. Grzegorzczak, P. Rylski, K. Weitz**, *Przegląd orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z zakresu europejskiego prawa procesowego cywilnego (2003–2008)*, KPP 2009, z. 3; P. Grzegorzczak, P. Rylski, K. Weitz, *Przegląd orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z zakresu europejskiego prawa procesowego cywilnego (2009–2010)*, KPP 2011, z. 3; P. Grzegorzczak, P. Rylski, K. Weitz, *Przegląd orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z zakresu europejskiego prawa procesowego cywilnego (2011–2012)*, KPP 2013, z. 3; **B. Janowski**, *Uznawanie orzeczeń zagranicznych w sprawach małżeńskich i pieczy nad dzieckiem*, KPP 2002, z. 4; **J. Jodłowski**, *Les conventions relatives à la coopération judiciaire en matière civile et commerciale entre les états socialistes et les états occidentaux*, Recueil des Cours de l'Académie de la Haye 1982, t. 158; J. Jodłowski, *Umowy międzynarodowe w świetle judykatury Sądu Najwyższego*, Pal. 1984, nr 2; J. Jodłowski, *W kwestii zakresu mocy obowiązującej niektórych umów międzynarodowych o obrocie prawnym*, NP 1978, nr 7–8; J. Jodłowski, *Zasady przewodnie polskiego międzynarodowego prawa procesowego cywilnego* (w:) *Księga pamiątkowa ku czci Kamila Stefki*, Warszawa–Wrocław 1967; **S. Kazimierczyk**, *Umowa międzynarodowa jako źródło prawa wewnętrznego w PRL*, AUWr 1968, nr 91; **Z. Kędzia**, *Implementacja międzynarodowych traktatów praw człowieka w Polsce* (w:) *Relacje między prawem międzynarodowym a prawem krajowym*, Poznań 1994; **A. Klafkowski**, *Umowa międzynarodowa a ustawa*, RPEiS 1965, z. 4; **Z. Knypl**, *Stosowanie umów międzynarodowych w postępowaniu egzekucyjnym w świetle nowej Konstytucji*, PES 1997, nr 25; **K. Kruczałak**, *Wybrane problemy stosowania norm konwencyjnych w prawie polskim*, PPHZ 1995, t. 18; **R. Kwiecień**, *Miejsce umów międzynarodowych w porządku prawnym państwa polskiego*, Warszawa 2000; R. Kwiecień, *Prawo międzynarodowe a prawo wewnętrzne w świetle projektu Konstytucji RP*, Prz. Sejm. 1997, nr 1; **J. Łopuski**, *Konwencja o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych*, Bydgoszcz 2001; J. Łopuski, *Międzynarodowe konwencje cywilnoprawne. Niektóre zagadnienia stosowania i wykładni* (w:) B. Kordasiewicz, E. Łętowska (red.), *Prace z prawa cywilnego wydane dla uczczenia pracy naukowej Prof. Józefa St. Piątkowskiego*, Wrocław 1985; **J. Maliszewska-Nienartowicz**, *Reguły dotyczące jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych w prawie wspólnotowym – rozporządzenie Rady 44/2001/WE, cz. I*, M. Praw. 2004, nr 2; J. Maliszewska-Nienartowicz, *Reguły dotyczące jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych w prawie wspólnotowym – rozporządzenie Rady 44/2001/WE, cz. II*, M. Praw. 2004, nr 10; J. Maliszewska-Nienartowicz, *Reguły dotyczące jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych w prawie wspólnotowym – rozporządzenie Rady 44/2001/WE, cz. III*, M. Praw. 2004, nr 11; **M. Masternak-Kubiak**, *Umowa międzynarodowa w prawie konstytucyjnym*, Warszawa 1997; **A. Mączyński**, *Jednolite europejskie normy o jurysdykcji krajowej i skuteczności orzeczeń zagranicznych* (w:) *Księga pamiątkowa. I Kongres Notariuszy RP*, Poznań 1993; **D. Miąsik**, *Podstawowe*

zasady stosowania prawa UE przez sądy powszechne w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, EPS 2014, nr 1; **R. Paulinopereira**, Ogólna charakterystyka Konwencji brukselskiej z 27 września 1968 r. i Konwencji lugańskiej z 16 września 1988 r., KPP 1999, z. 4; **M. Pazdan**, Poszukiwanie właściwego sądu i właściwego prawa po dniu 1 maja 2004 r., Rej. 2004, nr 3–4; M. Pazdan, Znaczenie Konwencji lugańskiej dla polskiego sądownictwa i notariatu, Poznań–Kluczbork 1999; **K. Piasecki**, Zarys sądowego prawa procesowego Unii Europejskiej, Warszawa 2009; **A. Preisner**, Prawo międzynarodowe w orzecznictwie sądów polskich (w:) *Prawo międzynarodowe i wspólnotowe w wewnętrznym porządku prawnym*, Warszawa 1997; **C. Quigley**, Zakres zastosowania Konwencji brukselskiej i Konwencji lugańskiej, KPP 1999, z. 4; **W. Sadowski, M. Taborowski**, *Przestrzeń Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Współpraca sądowa w sprawach cywilnych*, Warszawa 2009; **C. Sawicz**, *Obrót prawny z zagranicą*, Zielona Góra 1992; **K. Skubiszewski**, *Konflikt normy krajowej z międzynarodową*, PiP 1979, z. 12; K. Skubiszewski, *Miejsce traktatów w porządku prawnym PRL* (w:) R. Sonnenfeld-Tomporek (red.), *Miejsce traktatów w porządku prawnym PRL*, Łódź 1989; K. Skubiszewski, *Prawo PRL a traktaty*, RPEiS 1972, z. 3; K. Skubiszewski, *Wzajemny stosunek i związki pomiędzy prawem międzynarodowym i prawem krajowym*, RPEiS 1986, z. 1; **R. Szafarz**, *Prawo międzynarodowe a prawo wewnętrzne* (w:) L. Garlicki, B. Hebdzińska, R. Szafarz, B. Szepietowska, *Źródła prawa w Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 1997; R. Szafarz, *Skuteczność norm prawa międzynarodowego w prawie wewnętrznym w świetle nowej Konstytucji*, PiP 1998, z. 1; **K. Sznajder**, *Pojęcie umowy i roszczenia wynikającego z umowy na tle regulacji europejskich dotyczących jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych*, KPP 2005, z. 2; K. Sznajder, *Wyjątki od obowiązku respektowania stanu zawisłości sprawy w rozporządzeniu Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych* (w:) L. Ogiegło, W. Popiołek, M. Szpunar (red.), *Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana*, Kraków 2005; **H. Trammer**, *Haskie konwencje alimentacyjne* (w:) *Księga pamiątkowa ku czci Kamila Stefki*, Warszawa–Wrocław 1967; H. Trammer, *Nowa konwencja haska o procedurze cywilnej*, NP 1963, nr 9; **J. Ustjanicz-Folcik**, *Miejsce Konwencji lugańskiej w polskim porządku prawnym*, Rej. 2004, nr 5; **A. Wasilkowski** (red.), *Prawo międzynarodowe a prawo wewnętrzne*, Wrocław 1980; **K. Weitz**, *Europejskie prawo procesowe cywilne* (w:) A. Wróbel (red.), *Stosowanie prawa Unii Europejskiej przez sądy*, Kraków 2005; K. Weitz, *Europejskie prawo procesowe cywilne – stan obecny i perspektywy dalszego rozwoju*, PS 2007, nr 2; K. Weitz, *Jurysdykcja krajowa oraz uznawanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych w świetle prawa wspólnotowego*, KPP 2004, z. 1; K. Weitz, *Jurysdykcja krajowa w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej w prawie wspólnotowym*, KPP 2007, z. 1; K. Weitz, *Konwencja z Lugano. Wykonalność zagranicznych orzeczeń przed sądami polskimi*, Warszawa 2002; K. Weitz, *O jurysdykcji krajowej w postępowaniu zabezpieczającym w świetle konwencji lugańskiej i prawa wspólnotowego*, PS 2003, nr 10; **E. Wierzbowski**, *Konwencja nowojorska o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą*, NP 1962, nr 6; E. Wierzbowski, *Międzynarodowy obrót prawny w sprawach cywilnych*, Warszawa 1971; **L. Wiśniewski**, *Stosowanie międzynarodowych konwencji o prawach człowieka*, PiP 1992, z. 12; **A. Włosińska**, *Odmowa uznania zagranicznego orzeczenia sądowego w świetle postanowień konwencji lugańskiej*, Warszawa 2002; A. Włosińska, *Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich dotyczące Konwencji brukselskiej a Konwencja z Lugano*, RPEiS 1999, z. 3–4; **A. Wróbel** (red.), *Stosowanie prawa Unii Europejskiej przez sądy*, t. I, Warszawa 2010; **A. Wyrozumka**, *Skuteczność norm prawa międzynarodowego w prawie wewnętrznym w świetle nowej Konstytucji RP*, PiP 1998, z. 4; **M. Zalisko**, *Instrumenty prawne w obszarze współpracy sądowej w sprawach cywilnych i handlowych w Unii Europejskiej*, Warszawa 2013; **A. Zieliński**, *Obrót prawny z zagranicą w sprawach cywilnych i karnych. Umowy międzynarodowe PRL*, Warszawa 1983.

Spis treści

Wprowadzenie do problematyki międzynarodowego postępowania cywilnego	22
Międzynarodowe postępowanie cywilne	22
Zmiany dokonane ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r.	25
Uchylenie art. 1096	27
Europejskie prawo procesowe	30
Stosowanie umów międzynarodowych	32
Konwencja lugańska z 1988 r., rozporządzenie nr 44/2001 oraz rozporządzenie nr 1215/2015	41

Wprowadzenie do problematyki międzynarodowego postępowania cywilnego

Międzynarodowe postępowanie cywilne

1. Międzynarodowe postępowanie cywilne jest postępowaniem sądowym w sprawach cywilnych z elementem zagranicznym, toczącym się przed sądami jednego państwa. Każde państwo ma własne regulacje postępowania w takich sprawach, dlatego też określenie „postępowanie międzynarodowe” jest mylące, bo nie chodzi tu o regulacje postępowania „ponadpaństwowego”.

Element zagraniczny w sprawie cywilnej oznacza, że dana sprawa ma związek z więcej niż jednym systemem prawnym. Związek ten może odnosić się do stron lub uczestników postępowania, gdy występują w sprawie osoby o różnym obywatelstwie lub gdy jedna ze stron zamieszkuje lub ma miejsce pobytu za granicą. Mogą również występować elementy zagraniczne związane z przedmiotem procesu, przedmiotem sporu albo ze stosunkiem prawnym, z którego ten spór wynika, np. wtedy, gdy przedmiot sporu znajduje się za granicą, zobowiązanie powstało za granicą, umowa ma być wykonana za granicą lub za granicą został otwarty spadek.

Element zagraniczny może mieć wreszcie tylko charakter procesowy, gdy w toku postępowania przed sądem polskim powstanie konieczność przesłuchania świadka zamieszkałego za granicą.

2. Materia międzynarodowego postępowania cywilnego obejmuje rozgraniczenie zakresu działania sądów polskich w sprawach cywilnych w stosunku do sądów zagranicznych (problematyka jurysdykcji krajowej oraz immunitetu sądowego i egzekucyjnego), swoistości postępowania w związku z występującym w sprawie elementem zagranicznym oraz skutki procesowe orzeczeń i innych aktów zagra-

nicznych w polskim porządku prawnym (problematyka uznania i wykonania orzeczeń zagranicznych).

Międzynarodowe postępowanie cywilne jest swego rodzaju postępowaniem odrębnym w stosunku do postępowania sądowego jako całości. O odrębności tego postępowania decyduje występowanie w sprawie elementu zagranicznego. Niektóre instytucje procesowe (np. zdolność sądowa, procesowa, pomoc sądowa, dokumenty) są w części czwartej kodeksu postępowania cywilnego uregulowane odrębnie niż w zwykłym postępowaniu rozpoznawczym. Z kolei występują także instytucje charakterystyczne tylko dla międzynarodowego postępowania cywilnego (np. jurysdykcja krajowa, immunitet procesowy, uznanie i wykonanie zagranicznego orzeczenia sądowego).

3. W obowiązującym ustawodawstwie polskim przepisy z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego stanowią wyodrębnioną część kodeksu postępowania cywilnego, choć współcześnie w wielu systemach prawnych stanowią one części ustaw o międzynarodowym prawie prywatnym. Umieszczenie tych norm decyduje o ich wykładni. Pojęcia, które nie są charakterystyczne wyłącznie dla międzynarodowego postępowania cywilnego, muszą więc być interpretowane w zgodzie z wykładnią przepisów innych części kodeksu postępowania cywilnego. Ponadto w zakresie kwestii procesowych nieuregulowanych w przepisach części czwartej należy stosować odpowiednio przepisy o procesie (art. 13 § 2).
4. W międzynarodowym postępowaniu cywilnym może również powstać problem kwalifikacji pojęć. Sąd rozpoznający sprawę z elementem zagranicznym z reguły stosuje własne przepisy procesowe (zasada *lex fori processualis*), bez względu na to, jakie prawo materialne zostało wskazane przez normę kolizyjną (międzynarodowego prawa prywatnego) jako właściwe dla orzeczenia o istocie spornego stosunku prawnego lub prawa. Z zasady suwerenności państw wynika bowiem, że każde państwo uprawnione jest do określenia form działalności urzędowej swych organów oraz sposobu postępowania przed nimi.

Kwalifikacja pojęć procesowych następuje w zasadzie również według *lex fori processualis*.

W konsekwencji stosowania zasady *lex fori processualis* przed sądem polskim dopuszczalne są tylko takie środki prawne (powództwa, środki zaskarżenia, środki obrony), które są przewidziane w prawie polskim.

5. Co do międzynarodowego postępowania w ogólności por. E. Wierzbowski, *Międzynarodowy obrót prawny w sprawach cywilnych*, Warszawa 1971; C. Sawicz, *Obrót prawny z zagranicą*, Zielona Góra 1992; T. Ereciński, J. Ciszewski,

Międzynarodowe postępowanie cywilne, Warszawa 2000; K. Weitz (w:) J. Jodłowski, Z. Resich, J. Lapierre, T. Misiuk-Jodłowska, K. Weitz, *Postępowanie cywilne*, Warszawa 2016, dział XIV.

6. W literaturze wyróżnia się założenia (zasady), na podstawie których zostały ukształtowane instytucje i poszczególne rozwiązania przyjęte w części czwartej kodeksu postępowania cywilnego i które dotyczą całości przepisów tej części (por. J. Jodłowski, *Zasady przewodnie polskiego międzynarodowego prawa procesowego cywilnego* (w:) *Księga pamiątkowa ku czci Kamila Stęfki*, Warszawa–Wrocław 1967, s. 119 i n.; T. Ereciński, J. Ciszewski, *Międzynarodowe postępowanie...*, s. 40 i n.). Należy do nich zaliczyć przede wszystkim zasady:
- 1) priorytetu umów międzynarodowych i prawa unijnego,
 - 2) równouprawnienia cudzoziemców w zakresie ochrony sądowej,
 - 3) respektowania jurysdykcji obcych sądów i innych organów,
 - 4) stosowania własnego prawa procesowego,
 - 5) wzajemności.
7. Zasada równouprawnienia cudzoziemców w zakresie ochrony sądowej jest konsekwencją ich równouprawnienia w stosunkach cywilnoprawnych i pokrewnych. Cudzoziemcom przyznaje się w Polsce bezwarunkowe traktowanie narodowe, tj. takie, jakie przysługuje własnym obywatelom, zarówno gdy chodzi o posiadanie praw podmiotowych (choć tutaj prawo przewiduje różne ograniczenia, np. co do nabywania nieruchomości), jak i o ich ochronę w postępowaniu sądowym.

Zasada równouprawnienia cudzoziemców w postępowaniu sądowym ma dwa aspekty. Pierwszym jest równe traktowanie cudzoziemców w zakresie dostępu do sądów, czyli umożliwienie im dochodzenia swych praw podmiotowych. Drugim jest sytuacja cudzoziemca w postępowaniu sądowym – zakres jego uprawnień w toku postępowania do podejmowania czynności oraz korzystania z wszelkich środków prawnych, które są przewidziane w naszym systemie procesowym dla stron i uczestników postępowania.

Wprawdzie przepisy procesowe nie regulują obecnie kwestii, kto może wytoczyć powództwo w sprawach wynikających z międzynarodowych stosunków prawnych przed sądem polskim, ale możliwość taka wynika ze sposobu regulacji jurysdykcji krajowej. Nie ulega zatem wątpliwości, że cudzoziemiec zawsze może wytoczyć powództwo, jeśli tylko przewidziana jest jurysdykcja sądu polskiego. W praktyce możliwość tę ogranicza tylko interes cudzoziemca w poszukiwaniu ochrony prawnej przed sądami polskimi.

Wyrazem równego traktowania cudzoziemców są przepisy dotyczące zdolności sądowej i procesowej (por. uwagi do art. 1117).

Jan Ciszewski – sędzia; były wieloletni dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka w Ministerstwie Sprawiedliwości; autor wielu publikacji z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego i prawa prywatnego międzynarodowego.

Tadeusz Ereciński, redaktor naukowy – profesor prawa Uniwersytetu Warszawskiego; sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku, b. Prezes SN kierujący pracami Izby Cywilnej; wybitny cywilista o ogromnym dorobku piśmienniczym z zakresu postępowania cywilnego, prawa o ustroju sądów powszechnych, międzynarodowego postępowania cywilnego oraz międzynarodowego arbitrażu handlowego; wieloletni członek i do grudnia 2015 r. Przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego.

Paweł Grzegorzcyk – profesor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i wykładowca Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą; członek Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego; autor licznych publikacji z zakresu prawa procesowego cywilnego, w tym monografi i komentarzy; do grudnia 2015 r. członek Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego.

Karol Weitz – profesor prawa Uniwersytetu Warszawskiego; sędzia Sądu Najwyższego; redaktor naczelny „Polskiego Procesu Cywilnego”; autor wielu publikacji z zakresu postępowania cywilnego, międzynarodowego i europejskiego prawa procesowego cywilnego oraz międzynarodowego arbitrażu handlowego; w latach 2010–2014 członek Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów; do grudnia 2015 r. członek Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego.

Oddajemy do rąk Czytelników kolejne wydanie dużego komentarza do kodeksu postępowania cywilnego. Autorstwo najwybitniejszych autorytetów polskiego prawa procesowego cywilnego oraz długoletnia obecność dzieła na rynku wydawniczym gwarantują najwyższy poziom merytoryczny i edytorski publikacji.

W piątym wydaniu komentarz został podzielony na sześć tomów:

- tomy I–III obejmują komentarz do części pierwszej kodeksu – postępowania rozpoznawczego,
- w tomie IV omówiono postępowanie rozpoznawcze (nieprocesowe) części pierwszej i postępowanie zabezpieczające (część druga),
- w tomie V – postępowanie egzekucyjne (część trzecia),
- a w tomie VI – przepisy z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego (część czwarta) oraz dotyczące sądu polubownego (arbitrażowego) (część piąta).

W tomie VI uwzględniono nowelizacje wprowadzone w latach 2013–2016, w tym również wchodzące w życie 10 stycznia 2017 r., dotyczące w szczególności zapisu na sąd polubowny obejmujący spory wynikające z umów, których stroną jest konsument. Omówiono również zmiany w zakresie określenia jurysdykcji krajowej dla spraw z powództwa pracownika delegowanego na terytorium Polski przez pracodawcę mającego siedzibę w państwie będącym członkiem Unii Europejskiej; dotyczące uznania lub stwierdzenia wykonalności orzeczenia, ugody lub innego tytułu egzekucyjnego za granicą, a także wprowadzenia regulacji europejskiego poświadczenia spadkowego. Szczegółowo omówiono księgę czwartą zawierającą przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 i nr 606/2013, w których wprowadzony został system tzw. automatycznej wykonalności w odniesieniu do objętych nimi orzeczeń sądowych i innych tytułów.

Publikację wzbogacono nowymi pozycjami piśmiennictwa oraz w bardzo szerokim zakresie orzecznictwa sądowego.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

